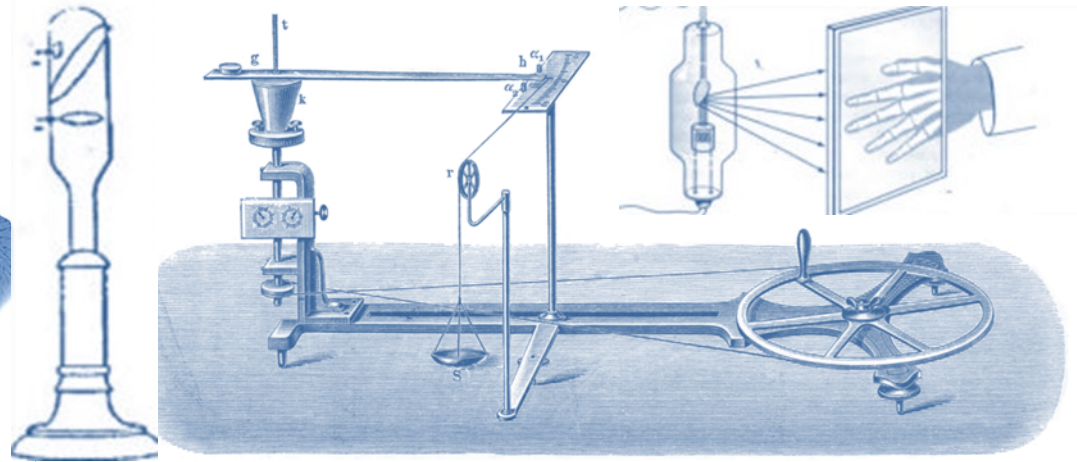

Видатний дослідник, вчений-новатор, винахідник

Prof. I. Puluj

Артамонова Н. О. **Український учений і дослідник Іван Павлович Пулюй** / Н. О. Артамонова, О. К. Кононенко. // Укр. радіологічний журнал. — 2005. — Т. 13, вип. 1. — С. 110—113.

Серед українських учених, що сягнули вершин європейської і світової науки, одне з почесних місць належить Івану Пулюєві. Вчений-новатор, умілий та вдумливий фізик-експериментатор, оригінальний конструктор та винахідник, блискучий лектор, активний організатор, письменник, перекладач, публіцист і громадський діяч, він боровся за національне відродження українського народу, за його політичні права, за піднесення української культури до рівня цивілізованих народів світу. Своєю науковою і технічною діяльністю І. Пулюй заслужив широке міжнародне визнання, але залишався майже невідомим в Україні, для кращого майбутнього якої невтомно працював далеко за її межами впродовж усього життя.

Режим доступу: http://medradiologia.org.ua/assets/files/arch/2005/1/p110_113.pdf

Бліхар О. **Іван Пулюй — видатний син галицької землі** / О. Бліхар // Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання : тези доповіді студент. наук. конф., присвяченої 150-річчю з дня народж. Івана Пулюя (17—20 квіт.1995 р.). — Т., 1995. — С. 3—4.

Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/8058/2/ConfPuluj_1995_Blikhar_O-Ivan_Puliuu_vydatnyi_syn_halytskoi_3-4.pdf

Ворошилов Ю., Павлишин В. **Іван Пулюй – Велетень української наукової та громадської думки** (До 170-річчя від народження).- Мінералогічний збірник. 2015. - № 65.- Випуск 1. С. 160 – 175.

Стаття присвячена 170-й річниці видатного українського вченого – славетного фізика, геніального винахідника, перекладача Біблії українською мовою – Івана Павловича Пулюя. Описано його дитячі роки у Гримайлові Тернопільської області, опанування основами наук та багатогранні сходи знаменної наукової діяльності в університетах Відня, Страсбурга і Праги. Доведено пріоритет ученого у відкритті рентгенівських променів за 14 років до К. Рентгена.

Розглянуто історію перекладу ним Біблії у товаристві з П. Кулішем та І. Нечуєм-Левицьким і його подвижництво в активній громадській діяльності.

Режим доступу: [file:///C:/Users/ptn/Downloads/Minzb_2015_65_1_16%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ptn/Downloads/Minzb_2015_65_1_16%20(1).pdf)

Гайда Р. **Іван Пулюй (1845-1918)** / Р. Гайда // Вісник ТДТУ. — 1997. — Том 2. — Число 1. — С. 169 - 172.

Важко знайти у новітній світовій історії науки, техніки і культури постать, яка могла б зрівнятись з Іваном Пулюєм багатогранністю своїх зацікавлень і, одночасно, найвищим рівнем досягнень у кожному напрямі діяльності. Якщо малювати його портрет широкими мазками, то він постане перед нами як фізик, електротехнік, письменник-перекладач і громадськополітичний діяч. Але й у кожній з цих галузей він проявив себе, як різнобічна особистість з поглядом, спрямованим у майбутнє.

Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/2869/2/Gayda_169-172.pdf

P/464

Зуб'юк Ю. П. **Електротехнік Іван Пулюй і його українські терміни електрики** / Ю. П. Зуб'юк // Енергетика та електрифікація. - 2018. - № 10.- С. 2 - 8.

Стаття привертає увагу до процесів творення технічних термінів на початку зародження української терміносистеми електрики. Показана сфера діяльності І. П. Пулюя, як дослідника-мовознавця у сфері електротехнічної термінології.

Іван Пулюй: життя в ім'я науки та України : бібліогр. покажч. /уклад. Л. Оленич. – Тернопіль : ТНТУ, 2010. – Вип. 6. – 84 с.

Іван Пулюй: життя в ім'я науки та України: бібліогр. покажч. / Терноп. обл. універс. наук. б-ка, Терноп. нац. техн. ун-т ім. І. Пулюя ; уклад. Л. Оленич ; вебліогр. список Г. Онисько. — Т.: Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2010. — 84 с. — (Родом з України ; вип. 6).

Режим доступу: <http://library.te.ua/wp-content/uploads/2009/03/puluy.pdf>

Ілля В. **Рентген чи Пулюй?** / В. Ілля // Інтелектуальна власність. — 2001. — № 11. — С. 69-70.

Якщо Рентгена знає нині весь світ, то ім'я Івана Пулюя тільки набуває розголосу. На думку науковців, внесок Рентгена у дослідження Х-променів є явно завищеним. Рентген надав значення тільки фактам, а не їх поясненню. Як не дивно, певний час він заперечував вивчення механізму явищ, у т. ч. й нововідкритих променів. Дослідники діяльності Івана Пулюя вважають його основоположником науки про рентгенівські промені.

Козирський В. **Ім'я, повернене із небуття.** / В. Козирський, В.Манжара, О.Рокіцький, В. Шендеровський // Вісник НАН України. — 2010. — № 11. —С.43-47.

З нагоди 165-річчя визначного українського вченого Івана Пулюя в статті подано ретроспективний огляд заходів, що сприяли відновленню пам'яті про нього на національному рівні. Автори згадують, як проходило святкування на державному рівні 150-річного ювілею видатного фізика і діяча культури в 1995 р. Наведено відомості про наукові праці і твори, присвячені вченому, і про непросту історію заснування академічної премії імені Івана Пулюя.

Режим доступу:

[file:///C:/Users/ptn/Downloads/vnanu_2010_11_8%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ptn/Downloads/vnanu_2010_11_8%20(1).pdf)

file:///C:/Users/ptn/Downloads/Nvchnufe_1999_63_23.pdf

Козирський В. Сповнене праці життя. До 160-річчя від дня народження Івана Пулюя / В. Козирський, О. Рокіцький, В. Шендеровський. // Вісник НАН України. — 2005. — № 2. — С. 56—59.

Національні підвалини суспільства - в його генетичній пам'яті. І характерною рисою нашого сьогодення є переосмислення минулого. Перед дослідниками відкрилася справжня terra incognita, де діяли видатні вчені, глибокі фахівці, яскраві особистості, доля яких перепліталася з бурхливими подіями у житті країни. Цінною виявилася їхня наукова спадщина. Інша річ - якою мірою вона стала нашим надбанням. На жаль, багато праць ще за життя авторів були вилучені з наукового обігу, а якщо й лишалися, то заплямовані глумом. Марно було шукати посилання на них у науковій літературі, і так тривало впродовж десятиліть. Тільки останніми роками ці праці повертаються до нас, їхніх авторів називають видатними, великими. До когорти таких великих синів України, поза всяким сумнівом, належить Іван Павлович Пулюй.

Режим доступу: <file:///C:/Users/ptn/Downloads/art8-vi2-05.pdf>

Козирський В. X-промені: українські сторінки історії / В. Козирський, А. Лень, В. Шендеровський // Науковий вісник Чернівецького університету. Фізика, електроніка. - 1999.- Вип. 63. - С.101-105.

На основі дослідження наукових джерел оприлюднено маловідомі досі сторінки відкриття невидимого X-проміння та історії розвитку X-променології в Україні. Висвітлено визначальний внесок великого українського вченого Івана Пулюя у правильне пояснення фізичного походження цих невидимих променів та їхнього практичного застосування в медицині й "просвічуванні" непрозорих об'єктів для отримання світлин із зображенням їхньої внутрішньої структури. Детально проаналізовано наукову, практичну й організаційну діяльність в царині X-променології діячів української науки, зокрема Миколи Пильчикова і Йосипа Косоногова. Особливої уваги приділено висвітленню ролі українських науковців у розвитку нових методик використання X-променів для дослідження внутрішньої будови кристалічних речовин.

Режим доступу: file:///C:/Users/ptn/Downloads/Nvchnufe_1999_63_23.pdf

Кралюк П. Великий українець Іван Пулюй. Чи буде достойно відзначено його 175-літній ювілей? [Електронний ресурс] / служба Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (РВЕ/РС), 12 січня 2020, 23:55

2 лютого, виповнюється 175-ліття з дня народження Івана Пулюя – без перебільшення, видатного вченого, напрацювання якого були знаними й оцінені в Європі. Водночас це була людина, що прислужилася українській культурі. Розглянуто заслуги Пулюя як ученого, громадського діяча. У статті автор розмірковує чи належно поцінований він на своїй батьківщині?

Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/30372144.html>

Нагорняк С. І. Пулюй — видатний винахідник / С.Нагорняк, М.Медюх, О.Рокіцький // Матеріали міжнародної наукової конференції, присвячена 150-річчю від дня народження видатного українського фізика і електротехніка Івана Пулюя, 24-28 травня 1995 року : Тези допов. – Тернопіль : ТПІ, 1995. – С. 11.

Серед багатогранної спадщини нашого земляка, вченого світового виміру, Івана Пулюя чільне місце займають винаходи в галузі фізики та електротехніки. В 1875 р. І.Пулюй винайшов прилад для вимірювання механічного еквівалента теплоти, який в економічності та ефективності перевершував прилад Джоуля, призначений для аналогічної мети. В 1880-1882 рр. Пулюй сконструював ряд приладів для дослідження електричних розрядів у евакуйованих скляних трубках. До них належать: фосфоризуюча

лампа, електричні радіометри і трубки з розрідженим газом. Досліджуючи катодні промені, Пуллою у 1883 р. сконструював також лампу для змінних струмів високої напруги. Одночасно Пуллою вдосконалив лампи розжарення з вугільними електродами. Крім того, він сконструював цілу низку приладів і придумав досліди для демонстрації різних фізичних явищ: резонансу, поширення та інтерференції поперечних хвиль, вільного падіння тіл у вакуумі. Важливим для наукових дослідів та для технічних потреб є винайдений Пуллою телетермометр, призначений для вимірювання температури у віддалених місцях. Пуллою винайшов також декілька електротехнічних приладів, зокрема, безпечну телефонну станцію у 1896 р., запатентовану у багатьох країнах Європи. Винаходи Пуллі неодноразово відзначались нагородами на всесвітніх та міжнародних виставках у Парижі і Празі.

Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/2895/1/Nagoryak_Medyuh_Rokicky_11.pdf

Нагорняк С. **Іван Пуллою — видатний винахідник в галузі фізики та електротехніки** / Нагорняк С., Медюх М. // Вісник ТДТУ. — 1997. — Том 2. — Число 1. — С. 172 - 176.

Серед багатогранної спадщини нашого земляка, вченого світового виміру, Івана Пуллі, 150-річний ювілей якого зараз широко відзначається в Україні та поза її межами, чільне місце займають винаходи в галузі фізики та електротехніки.

Режим доступу: [file:///C:/Users/ptn/Downloads/Nagorniyak_Medyuh_172-176%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/ptn/Downloads/Nagorniyak_Medyuh_172-176%20(1).pdf)

Остапенко О. **Рентген чи Пуллою?** // Україна молода. — 2008. 02.02. вип. № 022

Понад 10 років наукову спадщину Пуллі досліджує віце-президент Українського фізичного товариства, дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка, доктор фізико-математичних наук, професор Василь Шендеровський. Саме до нього редакція «УМ» звернулася з питаннями про «білі плями» в біографії Івана Пуллі.

Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/1096/203/39206/>

Петрик М. Р. **Іван Пуллою і українська національна ідея** / Михайло Петрик // Збірник праць ТО НТШ, — Т. : Рада, 2004 — Том 1. — С. 294-301. — (Видатні постаті в науці).

Розглянуто науково-подвижницьку працю Івана Пуллі на терені українського національного відродження. Не пропало ж і сьогодні правдиве слово цього українського духа-велетня, апостола української нації. Мабуть, сплине ще багато часу, поки ми - українці - зрозуміємо ту велику спізнану ним всесвітню таємницю, яка відкривається найперше «тільки самим вибраним священикам науки». Давши українцям Святе Письмо рідною мовою, І. Пуллою здійснив великий подвиг. Він вказав «дорогу розуму духа людського до пізнання всесвітньої правди», окріпивши і помноживши український дух світлом Х-променів та непропащою силою і енергією «нових і перемінних зізд». Враховуючи величезний інтелектуальний потенціал української нації, ця дорога, означена І. Пуллою, визначить ще одну доленосну місію українців як творців новітніх технологій у наступному тисячолітті. То ж не забуваймо Пуллоєве, що «тільки всесвітня наука та українська літературна праця може вивести український нарід з його духовного, соціального і економічного занепаду».

Режим доступу:

http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/13891/2/ProcNTShTB_2004v1_Petrik_M_R-Ivan_Puliui_i_ukrainska_294-301.pdf

Рокіцький О. **Іван Пулюй у світовій науці і культурі** / О. Рокіцький, Н. Рокіцька // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць.. Серія: : Історія, міжнародні відносини. - 2017. - Вип. 19. - С. 338-343.

Розглянуто окремі аспекти наукової, педагогічної, адміністративної та громадсько-політичної діяльності видатного українського вченого, фізика та електротехніка Івана Пулюя. Проаналізовано його творчу спадщину, яка доводить, що праці вченого з фізики сприяли утвердженню атомістичної теорії будови речовини, стали підґрунтям відкриття Х-променів та електрона, становлення Х-променелогії як науки. Встановлено, що теоретичні праці І. Пулюя з електродинаміки змінних струмів мали вплив на формування окремих розділів теоретичних основ електротехніки, а його громадсько-політична діяльність мала значний вплив на українське духовне і національне відродження, формування та утвердження української національної ідеї.

Режим доступу: file:///C:/Users/ptn/Downloads/Ues_2017_19_39.pdf

Рокіцький О.М. **Наукові дослідження Івана Пулюя в галузі молекулярної фізики** / О.М. Рокіцький // Вісник ТДТУ. — 1997. — Том 2. — Число 1. — С. 177-179.

Представлено огляд наукових праць в галузі молекулярної фізики видатного вченого кінця ХІХ початку ХХ ст. Івана Пулюя. Акцентується увага на результатах досліджень коефіцієнта внутрішнього тертя, його температурної залежності і дифузії газів, їх суміші та пари, що послужили багатим експериментальним матеріалом для побудови молекулярно-кінетичної теорії реальних газів. В контексті порівняльного аналізу з працями Максвелла, Грагама, Маєра оцінено внесок вченого у розвиток молекулярної фізики.

Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/2872/2/Rokicky_177-179.pdf

Романенко Д. **Іван Пулюй - український винахідник Х - променів.** - Патентна агенція Дмитра Романенко [Електронний ресурс].опубл.12.12.2008

Стаття присвячена видатному українському фізику Івану Павловичу Пулюю, ім'я якого на десятиріччя було забуто в рідній країні незважаючи на його заслуги перед наукою і культурою.

Режим доступу: <https://www.romanenko.biz/ua/publikatsii/86-ivan-pulyuj-ukrajinskij-vinakhidnik-kh-promeniv>

Стефієнко Т. М. **Винахідницька діяльність І. Пулюя** / Стефієнко Т. М., Попівний А. З. // Тези доповіді студентської наукової конференції „Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання“, присвяченої 150-річчю з дня народження Івана Пулюя, 17-20 квітня 1995 року — Т. : Тернопільський приладобудівний інститут імені Івана Пулюя, 1995 — С. 10. — (Внесок І. Пулюя в світову науку та справу українського національного відродження).

Поряд з важливими фундаментальними дослідженнями І. Пулюй здійснив ряд винаходів, які назавжди прославили його ім'я. І.Пулюй винайшов прилад для вимірювання механічного еквівалента теплоти, телетермометр, фосфоризуючу лампу, електричні радіометри і трубки з розрідженим газом, лампу для змінних струмів високої напруги, вдосконалив лампи розжарення з вугільними електродами, сконструював прилади і придумав досліди для демонстрації інтерференції і поширення хвиль, резонансу, вільного падіння тіл у вакуумі.

Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/8062/2/ConfPuluj_1995_Stefienko_T_M-Vynakhidnytska_dialnist_10.pdf

Якель Р. У променях славного імені : [Іван Пулюй] / Р. Якель // Дзеркало тижня. – 2018. – No 3. – С. 15.

У статті автор висвітлює цікаві факти з життя та діяльності Івана Пулюя – людини, що зробила справді революційний переворот у світовій науці.

Режим доступу: https://dt.ua/HISTORY/u-promenyah-slavnogo-imeni-267356_.html

Янович А. В. **Наукові здобутки Івана Пулюя в галузі електротехніки і світлотехніки.** – Тези доповіді студентської наукової конференції „Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання“, присв’яченої 150-річчю з дня народження Івана Пулюя, 17-20 квітня 1995 року — Т. : Тернопільський приладобудівний інститут імені Івана Пулюя, 1995 — С. 4. — (Внесок І. Пулюя в світову науку та справу українського національного відродження).

Іван Пулюй став винахідником багатьох фізичних і електро-технічних приладів: точного апарата для визначення механічного еквівалента тепла, фосфоренційної лампи, електричного телетермометра та запобіжників. В галузі світлотехніки Іван Пулюй удосконалив виготовлення розжарювальних ниток для освітлювальних ламп. Він перший систематично займався дослідженням холодного світла, яке сьогодні носить назву неонового. Важливе практичне значення мала запропонована конструкція телефонних станцій та абонентських апаратів з охороною проти сильних електричних струмів. Велика заслуга Івана Пулюя у створенні першої в Європі електростанції на змінному струмі в Празі і запуску низки електростанцій на постійному струмі в Австро-Угорщині.

Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/8059>

